

Odborné vyjadrenie

vydané na základe nezávislého zisťovania vykonaného v zmysle ustanovenia § 1 ods. 2 písm. g) zákona č. 308/1993 Z. z. o zriadení Slovenského národného strediska pre ľudské práva

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva (ďalej ako „Stredisko“) vykonalo nezávislé zisťovanie vo veci namietaného nesúladu právnej úpravy obsadzovania miest sudcov Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky s článkom 12 ods. 2 ústavného zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej ako „Ústava“) v spojení s článkom 30 ods. 4 Ústavy.

Stredisko vykonalo nezávislé zisťovanie na základe medializovaných informácií o namietaní právnej úpravy určujúcej spôsob obsadenia miest sudcov Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej ako „Najvyšší správny súd“) sudcami správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej ako „Najvyšší súd“) z dôvodu, že ich diskriminuje. Nesúhlasia s tým, že sa majú zúčastniť výberového konania na miesta sudcov ako ostatní uchádzači, ktorým stačí 10-ročná právnická prax a zvládnutie výberu Súdnou radou Slovenskej republiky (ďalej ako „Súdna rada“). Na rozdiel od týchto uchádzačov – tzv. nesudcov, oni, ako sudcovia Najvyššieho súdu, absolvovali už 3 výberové konania na miesta sudcov, pričom tieto výberové konania boli náročnejšie ako výberové konanie, ktoré má uskutočniť Súdna rada¹. „Podľa názoru 18 členov správneho kolégia je táto zákonná úprava diskriminačná. Dáva totiž vo výberovom konaní na rovnakú úroveň uchádzačov o funkciu sudcu Najvyššieho správneho súdu z radov sudcov Najvyššieho súdu a tých, ktorí nie sú ani sudcami².“

Relevantná právna úprava

Najvyšší správny súd bol zriadený ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej ako „ústavný zákon“). Zriadením Najvyššieho správneho súdu došlo k zmene doterajšej sústavy všeobecných súdov Slovenskej republiky (ďalej ako „SR“). Po novom ju

¹ Medializované informácie dostupné napr. na: <https://dennikn.sk/2264635/sudcovia-vo-vybere-na-najvyssi-spravny-sud-vidia-diskriminaciu-moze-to-ohrozit-jeho-vznik/>, <https://dennikn.sk/2266641/ste-len-sudcovia-len-sudcovia/>, <https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/578213-rozbeh-najvyssieho-spravneho-sudu-je-ohrozeny/>

² Názor sudcov interpretoval predseda Súdnej rady Prof. JUDr. Ján Mazák, PhD. vo svojom vyjadrení dostupnom na: <https://ereport.sk/sudcovia-najvyssieho-sudu-mazak-to-je-diskriminacia-napadni-to/>

podľa článku 143 ods. 1 Ústavy tvoria Najvyšší súd Slovenskej republiky, Najvyšší správny súd Slovenskej republiky a ostatné súdy.

Ústavný zákon upravil aj niektoré právomoci Najvyššieho správneho súdu. Článok 142 Ústavy doplnil o nový odsek 2, podľa ktorého Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy, o rozpustení alebo pozastavení činnosti politickej strany alebo politického hnutia a o disciplinárnej zodpovednosti sudcov, prokurátorov a ak tak ustanoví zákon, aj iných osôb. Najvyšší správny súd bude mať teda právomoc rozhodovať aj o veciach, o ktorých predtým rozhodovali Ústavný súd SR, Najvyšší súd a disciplinárne orgány Súdnej rady SR a prokuratúry. Podrobnejšiu úpravu fungovania Najvyššieho správneho súdu, spôsob obsadenia sudcovských miest, ani predpoklady na vymenovanie sudcu Najvyššieho správneho súdu ústavný zákon neupravil a ponechal to na zákonnú úpravu. Tú predstavuje zákon č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva (ďalej ako „zákon o reforme súdnictva“), ktorý novelizoval niekoľko zákonov, medzi nimi aj zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon o súdoch“) a zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej ako „zákon o sudcoch“).

Zákon o reforme súdnictva vložil do zákona o súdoch okrem iného nový § 8a, ktorým určil pôsobnosť Najvyššieho správneho súdu. Podľa tohto ustanovenia Najvyšší správny súd vykonáva súdnictvo rozhodovaním o kasačných sťažnostiach proti rozhodnutiam krajských súdov za podmienok ustanovených Správnym súdnym poriadkom; vykonáva súdnictvo v prvom stupni vo veciach, ktoré ustanovuje Ústava Slovenskej republiky a Správny súdny poriadok a rozhoduje o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam iných orgánov a o iných otázkach, ak tak ustanovia osobitné predpisy. Upravil taktiež začiatok činnosti Najvyššieho správneho súdu, a to ku dňu 1.8.2021. Zároveň určil, že výkon súdnictva prechádza od 1.8.2021 z Najvyššieho súdu na Najvyšší správny súd vo všetkých veciach, v ktorých je od 1.8.2021 daná právomoc Najvyššieho správneho súdu.

Spôsob obsadenia miest sudcov Najvyššieho správneho súdu a predpoklady, ktoré musia uchádzači splniť, upravil zákon o reforme súdnictva novelizáciou zákona o sudcoch. Medzi prechodné ustanovenia tohto zákona bol vložený § 151 zf, podľa ktorého sa voľné miesta sudcov Najvyššieho správneho súdu obsadzujú na základe výsledkov výberového konania, ktoré uskutoční Súdna rada. Výberové konanie pozostáva z verejného vypočutia v Súdnej rade a overenia predpokladov sudcovskej spôsobilosti, pričom verejné vypočutie sa uskutočňuje podľa pravidiel verejného vypočutia kandidátov na sudcu ústavného súdu.

Zákon o reforme súdnictva doplnil všeobecné predpoklady na vymenovanie sudcu, upravené v § 5 ods. 1 zákona o sudcoch³, o podmienku výkonu právnickej praxe po dobu najmenej 10 rokov v prípade, že sudca má byť pridelený na Najvyšší správny súd (§ 11 ods. 2 zákona o sudcoch). Predpoklady sudcovskej spôsobilosti rozšíril o požiadavku neexistencie obchodných, majetkových alebo finančných vzťahov sudcu s osobami z prostredia organizovaného zločinu (§ 5 ods. 6 zákona o sudcoch). Zákon o reforme súdnictva zmenil tiež dobu požadovanej praxe v prípade, že minister spravodlivosti SR rozhoduje o odpustení justičnej skúšky, a to z 15 na 10 rokov.

V zmysle zákonných predpokladov pre vymenovanie sudcu určil predseda Súdnej rady Prof. JUDr. Ján Mazák, PhD. okruh osôb, ktoré sa môžu zúčastniť výberového konania na miesta sudcov Najvyššieho správneho súdu, vrátane zákonných predpokladov na účasť vo výberovom konaní⁴.

Výberového konania sa môže zúčastniť:

1. Sudca zo súdov ustanovených v čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), za predpokladu, že vykonával právnickú prax najmenej po dobu 10 rokov a dosiahol vek 30 rokov najneskôr v prvý deň výberového konania.
2. Osoba, ktorá nie je sudcom, za splnenia týchto predpokladov:
 - je občanom Slovenskej republiky,
 - dosiahla vek 30 rokov najneskôr v prvý deň výberového konania,
 - získala vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike alebo má uznaný doklad o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou; ak získala vysokoškolské vzdelanie najprv v prvom stupni a následne v druhom stupni, vyžaduje sa, aby v oboch stupňoch získal vzdelanie v odbore právo,

³ Podľa § 5 ods. 1 zákona o sudcoch za sudcu môže byť vymenovaný občan, ktorý:

- a) v deň vymenovania dosiahol vek aspoň 30 rokov,
- b) získal vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa v študijnom odbore právo na právnickej fakulte vysokej školy v Slovenskej republike²⁾ alebo má uznaný doklad o vysokoškolskom právnickom vzdelaní druhého stupňa vydaný zahraničnou vysokou školou; ak získal vysokoškolské vzdelanie najprv v prvom stupni a následne v druhom stupni, vyžaduje sa, aby v oboch stupňoch získal vzdelanie v odbore právo,
- c) má plnú spôsobilosť na právne úkony a je zdravotne spôsobilý na výkon funkcie sudcu,
- d) je bezúhonný,
- e) spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne (ďalej len "predpoklady sudcovskej spôsobilosti"),
- f) má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,
- g) zložil odbornú justičnú skúšku,
- h) úspešne absolvoval výberové konanie, ak tento zákon neustanovuje inak,
- i) súhlasí s vymenovaním do funkcie sudcu a s pridelením na vopred určený súd alebo s pridelením pre obvod krajského súdu ako hosťujúci sudca; súhlas musí mať písomnú formu.

⁴ Vyhlásenie výberového konania dostupné na: <https://www.sudnarada.gov.sk/vyberove-konania/>

- vykonávala právnickú prax najmenej po dobu 10 rokov,
- má plnú spôsobilosť na právne úkony,
- je zdravotne spôsobilá na výkon funkcie sudcu,
- je bezúhonná,
- spĺňa predpoklady sudcovskej spôsobilosti, ktoré dávajú záruku, že funkciu sudcu bude vykonávať riadne,
- má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,
- zložila odbornú justičnú skúšku.

Za odbornú justičnú skúšku sa považuje aj advokátska skúška, prokurátorská skúška, notárska skúška a odborná skúška komerčného právnika.

Posúdenie namietanej právnej úpravy v kontexte jej súladu s článkom 12 Ústavy

Medzi základné princípy, na ktorých je postavená Slovenská republika ako demokratický a právny štát, patrí princíp legality a právnej istoty. Vyjadrením týchto princípov je článok 2 ods. 2 Ústavy, podľa ktorého štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobilom, ktorý ustanoví zákon, a článok 1 ods. 1 prvá veta Ústavy, podľa ktorého je Slovenská republika zvrchovaný, demokratický a právny štát.

Článok 1 ods. 1, v spojení s článkom 2 ods. 2 Ústavy ustanovuje základné princípy správania všetkých štátnych orgánov Slovenskej republiky, ktoré sa vzťahujú aj na tvorbu práva, teda na prijímanie zákonov⁵. „V právnom štáte má ústava povahu základného prameňa práva, ktorý je nadradený všetkým ostatným prameňom práva. Tento znak implikuje aj požiadavku, aby všetky právne predpisy a v nich obsiahnuté alebo z nich odvodené právne normy, verejnoprávne aj súkromnoprávne, boli v súlade s ustanoveniami ústavy. Národná rada Slovenskej republiky je viazaná ústavou v rovnakej miere ako všetky ostatné štátne orgány Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2 ústavy). Pri uplatnení svojej zákonodarnej pôsobnosti môže prijať ľubovoľný zákon, pokiaľ týmto zákonom neprekročí rámec daný ústavou.“⁶

Ústava tak predstavuje akési „mantinely“, v rámci ktorých sa zákonodarca musí pohybovať pri prijímaní právnych predpisov. Jedným z týchto „mantinelov“ je ústavný normatív zákazu diskriminácie upravený v článku 12 ods. 2. Podľa tohto ustanovenia sa základné práva a slobody zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo

⁵ Drgonec, J. Ústava Slovenskej republiky. Teória a prax. 2. prepracované a doplnené vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2019, s. 245.

⁶ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, spis. zn. PL. ÚS. 15/1998 zo dňa 22.01.2004.

iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Článok 12 ods. 2 nie je základným právom alebo slobodou, ale má všeobecný, deklaratívny charakter⁷. Jeho použitia je možné sa dovolávať len v spojení so základnými právami a slobodami, ktoré zaručuje Ústava alebo medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách. Toto ustanovenie zároveň nezakazuje diskrimináciu z akéhokoľvek dôvodu, ale iba z dôvodov v ňom uvedených. Týmito dôvodmi sú pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, viera a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Výpočet dôvodov uvedený v článku 12 ods. 2 nie je taxatívny, ale demonštratívny. Dôvody „iné zmýšľanie“ a „iné postavenie“ umožňujú jeho rozšírenie aj o ďalšie dôvody, ktoré vyvstanú ad hoc pri posudzovaní jednotlivých prípadov diskriminácie. Ich obsah nie je vymedzený v žiadnom právnom predpise a je postupne tvorený interpretáciou v súdnych rozhodnutiach príslušných súdov.

Sudcovia Najvyššieho súdu, ktorí namietajú spôsob obsadzovania miest sudcov Najvyššieho správneho súdu, spájajú svoju diskrimináciu so základným právom stanoveným v článku 30 ods. 4 Ústavy, podľa ktorého majú občania za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám. Toto ustanovenie zaručuje všetkým občanom, ktorí spĺňajú podmienky uchádzania sa o určitú funkciu, právo na prístup k tejto funkcii v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania. Podľa názoru Ústavného súdu *„význam ‚rovnakých podmienok‘ je v tom, že právnymi predpismi akejkoľvek právnej sily ani praxou orgánov štátnej moci nemožno preferovať či diskriminovať niektoré skupiny občanov pred inými skupinami, pokiaľ ide o prístup k verejným funkciám.“*⁸

Sudcovia správneho kolégia vo svojej argumentácii uvádzajú, že zákon o reforme súdnictva ich znevýhodňuje v porovnaní s tzv. nesudcami tým, že ich s nimi dáva na rovnakú úroveň a nezohľadňuje odlišnosti medzi nimi. Vidia ich hlavne v tom, že oni sa už zúčastnili 3 výberových konaní na miesta sudcov a prihlásením sa do výberového konania na miesto sudcu Najvyššieho správneho súdu by sa neuchádzali o kariérny postup. Z uvedeného vyplýva, že rozlišovacie kritérium, ktoré sudcovia namietajú, je ich funkcia sudcov Najvyššieho súdu, ktorú vykonávajú, resp. v porovnaní s inými profesiami, ich povolanie.

Aby bolo možné vyhodnotiť, či namietaná právna úprava skutočne porušuje článok 12 ods. 2 Ústavy alebo nie, je potrebné vyhodnotiť celý rad právnych otázok, a to

⁷ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, spis. zn. I. ÚS. 17/1999 zo dňa 22.09.1999.

⁸ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, spis. zn. I. ÚS. 76/2011 zo dňa 20.04.2011.

predovšetkým: došlo k namietanej diskriminácii v spojení so základným právom alebo slobodou?, poškodzuje právna úprava, zvyhodňuje alebo znevýhodňuje jednu skupinu osôb v porovnaní s inou skupinou?, robí tak v príčinnej súvislosti so zakázaným dôvodom diskriminácie? Na zodpovedanie týchto právnych otázok bolo v judikatúre príslušných súdov vytvorených viacero postupov. „*Ústavný súd sa už vo svojej judikatúre priklonil (pozri nálezy vo veciach (PL. ÚS. 10/04, PL. ÚS. 13/09) k rozhodovacej praxi Európskeho súdu pre ľudské práva, v ktorej sa postupom času ustálil test slúžiaci posudzovaniu zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Test nachádza odpovede na túto množinu otázok:*

- 1. došlo k vyčleneniu porovnateľného jednotlivca alebo skupiny hlavne vo väzbe alebo v spojitosti s výkonom základných práv a slobôd,*
- 2. a to na základe kvalifikovaného kritéria alebo podobného neospravedliteľného dôvodu,*
- 3. pričom vyčlenenie je na príťaž jednotlivcovi alebo skupine,*
- 4. a uvedené vyčlenenie nemožno ospravedlniť, pretože buď absentuje dôvod ospravedlnenia (verejný, legitímny záujem), alebo ide o neprimeraný, neproporcionálny zásah?⁹*

Pri posudzovaní súladu právnej úpravy stanovujúcej obsadenie miest sudcov Najvyššieho správneho súdu bude Stredisko postupovať práve podľa tohto testu. Tým nenahrádza činnosť Ústavného súdu, ale len aplikuje ním zaužívané postupy v rámci hodnotenia otázky možného nedodržania článku 12 ods. 2 Ústavy za súbežného rešpektovania jeho akcesorickej povahy.

V prvom kroku je potrebné vyhodnotiť či namietaná právna úprava vyčlenila skupinu osôb a či sa tak udialo v spojitosti so základným právom chráneným Ústavou. Ako už bolo vyššie uvedené, základným právom, s ktorým sudcovia Najvyššieho súdu spájajú svoju diskrimináciu, je právo na prístup k verejným funkciám za rovnakých podmienok upravené v článku 30 ods. 4 Ústavy. Čo sa týka spôsobu obsadenia miest sudcov Najvyššieho správneho súdu, zákonodarca rozhodol o ich obsadení formou výberového konania pred Súdnou radou, ktoré musia absolvovať všetci uchádzači o post sudcov. Zákonodarca tak pristúpil k stanoveniu rovnakých podmienok pre všetkých uchádzačov, ktorí spĺňajú zákonom stanovené podmienky pre výkon tejto funkcie. Právnou úpravou tak nedošlo k vyčleneniu žiadnej skupiny osôb ani k znevýhodneniu jednej skupiny osôb v porovnaní s druhou.

Naopak, k tomuto vyčleneniu by došlo práve v prípade, ak by zákonodarca rozhodol o obsadení miest sudcov Najvyššieho správneho súdu tak, ako to navrhovali

⁹ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, spis. zn. PL. ÚS. 1/2012 zo dňa 03.07.2013.

sudcovia správneho kolégia – ich preložením z Najvyššieho súdu na Najvyšší správny súd. I keď tento postup Ústava výslovne nezakazuje, ani ho neprikazuje.

„Vo veci sp. zn. II. ÚS 161/03 ústavný súd uviedol, že k ‚možnému porušeniu ústavnej zásady rovnakého zaobchádzania (nediskriminácie) môže dôjsť iba v okruhu osôb nachádzajúcich sa v rovnakej právnej a/alebo faktickej situácii, pričom s niektorými z nich sa zaobchádza odlišne bez rozumného a racionálneho dôvodu‘. Podobne ústavný súd vo veci sp. zn. II. ÚS 5/03 uviedol, že ‚tento základný princíp (rovnosti, pozn.) je porušený vždy vtedy ak sa s jednou skupinou adresátov noriem v porovnaní s inou skupinou zaobchádza inak, hoci medzi oboma skupinami nie sú rozdiely takého druhu a takej závažnosti, že odôvodňujú takéto nerovnaké zaobchádzanie‘.“¹⁰

Z uvedeného vyplýva, že stanovenie rovnakých podmienok pre prístup k určitej funkcii pre všetkých uchádzačov je vždy v súlade s ústavným princípom rovnosti. Zákonodarca by síce mohol pristúpiť k stanoveniu odlišných podmienok pre jednotlivé skupiny uchádzačov v prípade, ak by na to videl rozumný dôvod, tento postup by však musel dostatočným spôsobom odôvodniť. V dôvodovej správe k návrhu zákona o reforme súdnictva sa však vyjadril, že nepovažuje za vhodné, aby voľné miesta sudcov najvyššieho správneho súdu boli obsadzované automatickým presunom sudcov správneho kolégia najvyššieho súdu¹¹.

Druhým krokom testu posúdenia zákazu diskriminácie je vyhodnotenie, či k vyčleneniu skupiny osôb došlo na základe kvalifikovaného kritéria.

I keď v posudzovanom prípade k vyčleneniu žiadnej skupiny osôb nedošlo, Stredisko považuje za dôležité vyjadriť sa aj k diskriminačnému dôvodu, ktorý označujú sudcovia Najvyššieho súdu vo svojich vyjadreniach. Tí za kvalifikované kritérium, ktoré ich odlišuje od iných osôb uchádzajúcich sa o miesta sudcov Najvyššieho správneho súdu, považujú svoju funkciu sudcu. V porovnaní s inými uchádzačmi, ako napr. advokátmi, akademikmi, môžeme toto rozlišovanie kritérium označiť ako povolanie.

Zakázané dôvody diskriminácie sú vymenované v článku 12 ods. 2 Ústavy. Výkon povolania medzi týmito dôvodmi uvedený nie je. Do úvahy by však prichádzalo jeho podradenie pod dôvod iné postavenie. Posúdením, či je takéto podradenie možné, sa zaoberal Ústavný súd, ktorý vo svojom náleze spis. zn. PL ÚS. 1/2012 vyjadril názor, „že slovné spojenie iné postavenie“ použité v čl. 12 ods. 2 ústavy je potrebné vykladať v nadväznosti na predtým vymenované zakázané diskriminačné dôvody nerozlučne späté s

¹⁰ Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, spis. zn. I. ÚS. 76/2011 zo dňa 20.04.2011.

¹¹ Dôvodová správa k návrhu zákona o reforme súdnictva dostupná na: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=7971>

ľudskou jedinečnosťou. Inými slovami, uvedené slovné spojenie, ktorým čl. 12 ods. 2 ústavy nadobúda demonštratívny charakter, treba vykladať ako „iné postavenie“ obdobné charakteristikám pred ním menovaným, nie ako „iné postavenie“ v zmysle postavenia svojou podstatou odlišného od ostatných explicitne menovaných zakázaných dôvodov. Nevyhnutné je preto skúmanie, či uvažovaný diskriminačný dôvod má svojou povahou priamy vzťah k niektorému z vypočítaných dôvodov podľa čl. 12 ods. 2 ústavy. Povolanie podľa názoru ústavného súdu nie je identifikované spoločným povahovým základom s niektorým z ústavou zakázaných dôvodov diskriminácie. Keďže najdôležitejším spoločným predpokladom na výkon povolania je v zásade vzdelanie (niet pochyb, že to platí práve vo vzťahu k povolaniu sestry či pôrodnej asistentky, ale aj vo vzťahu k ostatným kategóriám zdravotníckych pracovníkov), možno povedať, že človek sa s predpokladom vykonávať povolanie nerodí. Žiaden zo zakázaných diskriminačných dôvodov nijako nedeterminuje osobnú voľbu jednotlivca spočívajúcu vo výbere povolania, nepodmieňuje ani schopnosti na jeho výkon či na jeho zmenu, pretože prístup k vzdelaniu, jeho priebeh a výsledky nemôžu závisieť od vlastností vymenovaných v čl. 12 ods. 2 ústavy. Ak by ústavný súd vo všeobecnosti pripustil, že pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, viera a náboženstvo, politické, či iné zmyšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok alebo rod môžu a priori vykazovať relevantný faktický a v nadväznosti nato aj akýkoľvek právom uznaný vplyv na výber, prípravu a následný výkon povolania, vytvoril by tým predpoklady akceptácie obmedzenia určitých kategórií osôb v prístupe k povolaniu, a to práve na báze niektorého z ústavou zakázaných dôvodov.“¹²

Z uvedeného nálezu Ústavného súdu vyplýva, že povolanie nie je možné považovať za zakázaný dôvod diskriminácie v zmysle článku 12 ods. 2 Ústavy. Za tento dôvod nie je rovnako možné považovať ani výkon určitej funkcie, alebo dosiahnutie určitého postupu v kariére. Ani jeden z týchto dôvodov totiž nemá svojou povahou priamy vzťah k niektorému zo zakázaných dôvodov diskriminácie vymenovaných v uvedenom článku ústavy.

Vzhľadom na to, že realizácia ďalších 2 krokov testu slúžiaceho k posúdeniu zákazu diskriminácie si vyžaduje pozitívne vyhodnotenie otázok kladených v prvých 2 krokoch – t. j. k vyčleneniu skupiny osôb došlo a stalo sa tak v príčinnej súvislosti so zakázaným dôvodom diskriminácie, čo v posudzovanom prípade nebolo splnené, Stredisko nepristúpi k vykonaniu ďalších 2 krokov. Už po vykonaní prvých 2 krokov však môže prijať dôvodný záver, že namietaná právna úprava neporušuje článok 12 ods. 2 v spojení s článkom 30 ods. 4 Ústavy.

¹² Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, spis. zn. PL ÚS. 1/2012 zo dňa 03.07.2013.

Záver

Na základe medializovaných informácií vykonalo Stredisko nezávislé zisťovanie, cieľom ktorého bolo vyhodnotiť, či právna úprava stanovujúca spôsob obsadenia miest sudcov Najvyššieho správneho súdu porušuje zákaz diskriminácie podľa článku 12 ods. 2 Ústavy v spojení so základným právom na prístup k voleným a iným verejným funkciám za rovnakých podmienok podľa článku 30 ods. 4 Ústavy alebo nie.

Stredisko na základe vykonanej právnej analýzy dospelo k záveru, že právna úprava spôsobu obsadenia miest sudcov formou výberového konania, ktorého sa majú zúčastniť všetky osoby, ktoré spĺňajú zákonné predpoklady pre vymenovanie do funkcie sudcu, teda sudcovia aj tzv. nesudcovia, neporušuje zákaz diskriminácie podľa článku 12 ods. 2 Ústavy ani zásadu rovnakého zaobchádzania podľa článku 30 ods. 4 Ústavy.

Namietaná právna úprava stanovuje rovnaké podmienky pre uchádzanie sa o miesta sudcov Najvyššieho správneho súdu pre všetky osoby. Táto právna úprava žiadnu skupinu osôb v porovnaní s inou skupinou nepoškodzuje, nezvýhodňuje ani neznevýhodňuje. Navyše, diskriminačný dôvod, o ktorý sudcovia opierajú svoju argumentáciu – funkcia sudcu, resp. v porovnaní s inými uchádzačmi ich povolanie, nie je zakázaným diskriminačným dôvodom podľa článku 12 ods. 2 Ústavy. Vzhľadom k tomu, že nie sú naplnené základné predpoklady, aby bolo možné namietanú právnu úpravu označiť za diskriminačnú, Stredisko považuje vznesené námietky zo strany sudcov správneho kolégia Najvyššieho súdu za neopodstatnené.